

Az Oltáregylet 100 éves fennállásának alkalmából 3 napon át litániák lesznek szentbeszéddel, és a résztvevők a szokásos feltételekkel pápai áldásban részesülnek.

Július. A szentmisében felkérték a híveket, hogy anyagi segítséget adjanak a háborúban megrongálódott orgona javítására. A 15 ezer forintos javítási költségnek több mint a fele már megvan.

Egyházközségünk részt vesz a hagyományos városi körmeneten Nagyboldogasszony és a Szt. István napon is.

Szeptember 18-tól a ½ 9-es diákmisén ezentúl szentbeszéd is lesznek a diákság számára. Megalakult a plébánia Őrálló Oltár Egylet. Eddig csak központi Oltár Egylet működött és abban vettek részt a hívek.

Október.16. A pécsi Angster gyár újította fel az orgonát. A plébános, Kéri Nándor megáldja, majd egyházzenei hangverseny, melyen részt vett a belvárosi fiú énekkar, a Bazilika és az egyházközség vegyes kara. Az orgonát *Kerecsényi László* budapesti orgonaművész avatta fel.

A roráték reggel 6 -kor a felnőttek hitoktatásával együtt van. Roráték és a tanuló ifjúsági számára tartott mise a plébánián vannak, többi a templomban ameddig az időjárás engedi. Karácsony ünnepén éjféλι szentmise. A karácsonyi szünet alatt a tanuló ifjúság szentmiséje megtartva. Szilveszter napján du.5 -kor hálaadó ájtatosság és a szentévre való tekintettel éjfélkor is lesz szentmise.

1950

A Bazilikában tartott egész napos Szentségimádáson a Vasútvidékiek órája 4-5 -ig tartott. Január. 2-től a téli hideg miatt a szentmisek a plébánia tanácstermében vannak.

A februári egyházközségi tanácsülésen elfogadják a költségvetést 38 000 Ft, s hozzájárulnak, hogy a város által megtagadott kegyúri járandóságot az illetékesek kölcsön kapják az egyházközségi pénztárból. A megfellebbezett városi határozat megváltoztatása esetén azt visszafizessék.

A kultúrház újjá építésére még gondolni sem lehetett, mert az anyagi erőket elsősorban a templom befejezésére kellett fordítani. Eredetileg a templomfűtés is tervbe volt véve, ezért a templom belső fala mellett körbe a padlózat alatt betoncsatorna készült a fűtéscsőnek. A kazán részére a megfelelő pincehelyiség is elkészült. Minthogy a templom leégése után belátható időn belül gondolni sem lehetett a fűtés elkészítésére, a sekrestye újjáépítését úgy oldják meg, hogy a régi sekrestye alapfalaira és az építendő harangtorony már kész vasbeton alapfalára kápolnát építenek. Szétnyitható ajtóval fűthetővé válik és adventtől – nagyhétig a téli kápolnában tartják a miséket, több mise beiktatásával. A templomba tavasztól télíg általában 1200 fő volt ünnep és vasárnapokon, addig a téli kápolnában 1500 fő a téli időszakban.

A lelkigyakorlat a férfiak részére 150 fő részvételével tartják dr. Potyondi Imre és *Hajas József* kanonokok. A nők lelkigyakorlatát dr. Molnár Gyula teológiai tanár - 8 év múlva plébánosunk - tartotta eucharisztikus szellemben 350 fő részvételével.

Márc. 25. Mária ünnep, a diákságnak este 6 -kor van szentmise.

Márc.26. XII. Piusz pápa kívánságára az egész katolikus világ hívei engesztelő ájtatosságot tartanak, korunk bűneinek kiengesztelésére és a nemzetek közötti békéjére.

Április 1-jével a Szent György Kórházban szolgálatot teljesítő szatmári vincés nővéreket deportálják (18 fő). Egy nővér tette le a szerzetesi ruhát az maradhatott a kórházban. 1 fő már átkerült korábban a plébániánkra a háztartás vezetőjének - *Szabó Ilona*. A plébániánkra kerülnek, a tanácsteremben laknak, május 24 -ig, akkor tovább viszik őket Esztergomba. A háztartás vezető maradhatott a plébánián. A nővérek az indulás előtt a templomba elimádkozták a Te Deumot majd buszra szálltak, és aggódtak további sorsukért.

Prohászka halálának évfordulóján a megemlékezést *dr. Ragács Ferenc* pécsi püspök tartotta. Az impozáns megemlékezésen kb. 3500 fő volt a jelen. A feltámadási körmeneten 1200 vettek részt a legnagyobb rend-

ben. Ez volt az utolsó körmenet a templomon kívül. Pár év szünet következik. Április végén a diák mise a Széchenyi u. Szt. Imre kápolnában lett megtartva.

Május 21. Elkészült az új sekrestye-kápolna, Molnár Tibor főmérnök tervei alapján *Pock és Fekete* építési vállalkozók végezték 92.532 Ft költséggel. Az építési anyag egy részét a romos kultúrház tégláiból nyerték. A megbeszéléseket gyűléseket ott tartják, mert a plébánián lakik a 18 ide deportált vincés nővér.

Bérmálkozás a Bazilikában a fiúkat reggel 8 -kor, a lányokat du. 5-kor bérmálják. Pünkösdvasárnapi hirdetések alkalmával felhívják a szülők figyelmét, hogy újszülött gyermekeiknek az állami anyakönyvi hivatalba való bejelentkezéskor, a gyermek vallását csak úgy írják be, ha ezt a bejelentkezéskor kívánják. Felvítetták továbbá a hívek figyelmét arra is, hogy azokat a betegeket, akit kórházba szállítanak, már otthon láttassák el a szentségekkel.

Az egyházközségi tanácsülésen a világi elnök bejelenti, hogy a püspöki kar a képviselő testületek megbízását 1953 jún.1-ig meghosszabbítja. Az Oltáregyesület szegény templomok részére készített egyházi felszerelést és ezt 3 napra kiállították a sekrestye-kápolnában.

Június végétől vasárnap a déli szentmise elmarad, helyette este 7-kor lesz szentmise. Felhívják a szülők figyelmét, hogy az iskolás gyermekek beiratkozásakor jelentsék, gyermekeik valláserkölcsei tanításának igényét.

A kápolna stáció képei a Szt. György kórház kápolnájából kerülnek ide. Betörnek az új kápolnába, ezért az ablakokat dróthálóval kellett bevonni (ez a drótháló a sekrestye mosdójában még látható volt 2017-ig).

Felhívták azoknak a szülőknek a figyelmét, akiknek gyermekei ez évben kerülnek az általános iskolába, jelentsék be a plébánián, hogy hittan oktatásban és első szentáldozásban részesüljenek.

Nagyboldogasszony ünnepén este 7-kor lesz a szentmise a Búzapiaci Mária szobornál. A Szent István napi ünnepi körmenetet nem engedélyezik. Szeptemberben gyűjtés indul szerzeteseink javára.

Októbertől a Bazilikában 40 órás szentségimádás van péntek 10 órától vasárnap 10 óráig. Az Oltáregylet és a Rózsafüzér Társulat együttes ülése az egyházközség 40 órás Szentségimádásának előkészítésére.

Október 21-én szombat reggel 6 órától 40 órás szentségimádás templomunkban hétfő reggel 6 óráig. Ünnepléses mise templomi körmenettel. Éjszaka férfiak szentségimádása lesz, ekkor a templomba csak a sekrestyén át lehet bejönni. A vasárnapi szentmisék: 6, ½ 8, 9, 10, 11, 12 és este 7 óra.

Az egyházközségnek új kántora lett *Leitner Cecília Etelka*, szociális testvér személyében. (ld. függelék, kántorok) Kneifel Ferenc lemondott kántorságáról és a karvezetéséről. Más személyi változás is volt az egyházközségben, *Vastagh Tibold* káplán úr, aki 2 évig tevékenykedett, felváltotta dr. *Miklós Antal* káplán.

A háborúban elszákmányolt templomi nagy szőnyeg helyett, megvették a pannonhalmi kolostor tulajdonát képező nagy perzsaszőnyeget 12.000 Ft-ért, amely eredetileg *Rudolf* trónörökös feleségének *Stefánia* hercegnőnek volt a tulajdonában. Pár évvel ezelőtt még a gyóntató szék mögött volt összetekerve elég rossz állapotban.

Ez évben a templomépítő bizottság befejezte felújítási tevékenységét

Szilveszter este 6 órakor hálaadás a templomban, utána este 7-kor szentmise a kápolnában. Éjjel 11-kor szentségimádási óra a templomban, éjféleli mise Szentségbetéttel a jubileumi év zárásaként.

Szentáldozások száma 52.781 volt, keresztelés 84, temetés 54, esketés 55, elsőáldozók száma 23, perselybevétel 20.523 Ft volt ez évben

Varga Lajos plébános 1951 – 1954.

Varga Lajos plébános váltotta a félreállított Kéri Nándort. A 2,5 éves tevékenysége alatt írásos anyag nem maradt a plébánián. Nem vezette a Historia Domust az eseményekről. Aki követi plébánosként Horváth Kálmán foglalja össze 1954-ben visszamenőleg a két és fél év történetét

„A templom további építésében nagyobb esemény nem történt. Ez az időszak az egyházközség életében anyagi téren is meglehetősen nehéz volt. Ki kellett építeni az egyházközség életében szükséges anyagi feltételeket. A templomépitő pénztár gyűjtötte fillérjeit a kupola újbóli festésére, mert az első vaslemez festés nem sikerült. (...)

Ez idő alatt került a plébániára a Templomellátó Vállalat, a világi hatóságok rendelkezésére. Vezetője dr. Miklós Antal lett. Ekkor lett a tanácsterem átalakítva üzemi helyiséggé. Több lakószobát alakítottak ki a szerzetes nővérek számára. Itt végezték az egyházi ruhák varrását, felújítását, ostyasütést, templomi gyertyák beszerzését stb. Varga Lajos érdeme, hogy a nagy püspök szellemének ápolását átvette az egyházközség. Elkezdődtek a csütörtöki Szentségimádások Prohászka Ottokár elmékedései alapján, és a szentmisében is gyakran szerepeltek gondolatai. Az ő gondolata volt, hogy össze kellene gyűjteni az epizódokat azoktól az emberektől, akik személyesen ismerték Prohászkaót. Éveken keresztül járt és gyűjtötte az anyagot, amit aztán átadott nekem (Horváth Kálmán), hogy folytassam. (...)

A gyerekek részére elkezdtek a 9 órás szentmisét és a du.-i szentségimádást szentbeszéddel, 50-60 gyerek ministrált, külön kis és nagy csoport volt, ezeknek a lelke és vezetője dr. Miklós Antal káplán volt. Ez idő alatt kellett megteremteni a szükséges anyagi feltételeket, ami különösen nehéz volt (a megszűnt kegyúrság helyett). Erre az időre eset püspök atyánk halálának 25 éves évfordulója, amit az egyházközség, a város, a papság is megünnepelet, aminek fő szervezője volt”.

Varga Lajos először, mint megbízott adminisztrátortevékenykedett, 1952-ben nevezi ki a megyés püspök úr plébánossá. Már 1953-ban kéri felmentését templomunkból. A püspök úr 1954 elején teljesíti kérését.

1952-től az egyházközség önellátó lett. 1953 januárjában betörték a templomba illetve az udvarba és nagy rongálásokat végeztek. Az elkövetők valószínű katonák voltak.

Horváth Kálmán plébános 1954 - 1958.

1954. Részlet kinevezési okiratából.

„Kedves Fiam

Jelen iratom erejével megbízlak feb.1 – i kezdettel a székesfehérvári Jó Pásztorról nevezett vasútvidéki plébánia vezetésével. (...) Egyházmegyénk rangban a második plébániájának gondozását bízom Rád ezen levellel. Varga Lajos elismerésre méltó munkát fejtett ki a plébánián. A lelkeség, amit a templom pasztorációjába hozott megnyerte a híveket. (...) Az Ottokár templom plébánosának más hivatottsága is van: nevelni kell, és ébren kell tartani Ottokár püspök tiszteletét, gyűjteni a nagy szellem emlékének adatait. Fehérvári kápláni működésed külön predesztinál erre. (...)

Székesfehérvár.1954.jan 16.

Krisztusban Atyád: Lajos püspök”

A szokatlan nagy hideg miatt csak március elején tudja átvenni a plébánia vezetését. A nagy gondot és felelősséget enyhítette az a kellemes helyzet, hogy nem idegen helyre jött, hisz 6 éven keresztül itt volt káplán. Úgy érezte hazajött. A hívek örömmel fogadták volt káplánjukat. Tanítványai már a templom körül épült házakban laktak. 200 fiatal család kapott új lakást.

A diszpozíciós kinevezési levélben Shvoy püspök atya lelkére kötötte a Prohászka hagyaték összegyűjtését. A plébániára való érkezésekor, a folyóson a fal mellett a földön találja meg a Városi Múzeum Prohászka szobájának anyagát. A háború alatt a pincébe rejtették, ami megmaradt dr. Fitz Jenő kiadta elődjének, Varga Lajosnak. Ez az anyag Prohászka ruhái és apróságai voltak. Kézirat nem volt.

A tavasz beálltával a templom és a plébánia környékét takarították ki. Még mindig rengeteg a törmelék és szemét a templom körül. A mozi előtti teret felszántották a törmeléktől megtisztították és befűvesítették.

Prohászka Ottokár halálának évfordulójára elkészült a plébánia emeleti szobájában a Prohászka Múzeum. A püspökségtől egy nagy üveges szekrényt és egy tárolót kaptak, abban helyezik el a ruhákat, emléktárgyakat, kéziratot és a reá vonatkozó dolgokat. Megkezdődött az emlékkönyvtár megszervezése is. A könyvtárba azok a könyvek kerültek be, amelyet Prohászka írt, vagy róla írtak vagy kedves sokat használt könyvei voltak. Az anyaggyűjtés állandóan folyik. Sorra keresi fel a plébános azokat az embereket, akikkel Ottokár püspök kapcsolatban állt; *Dienes Valéria*, dr. *Némethy Ernő*, dr. *Zutter János*, *Sík Sándor*. A Missziós társulat hagyatékából is sok értékes anyagot kapott a múzeum. Ami egyedül álló érték azt filmre vették 2 pl-ba. Keresik azokat az embereket, akik ismerték Ottokár püspököt, gyűjtik az epizódokat, melyek csokorba kötve rávilágítanak Ottokár püspök egyéniségére.

A Prohászka ünnepségen, Shvoy püspök úr jelenlétében, az érdi plébános tartotta az ünnepi beszédet: Prohászka Ottokár Mária tisztelete címmel a Mária év kapcsán. Az ünnepség után a város papsága megtekintette a Prohászka múzeumot.

Nagybőjtre elkészült a tabernákulum lila függönye és az összes többi szín is a hívek nagy öröme. 3 napos lelki gyakorlatot tartottak, gyermekek és felnőttek részére, kb. 250 gyermek és 350 felnőtt vett rajta részt. Húsvétkor 4 kisgyermeket keresztelnek, elkészül az új keresztelő kút, Kéri Nándor ajándéka, *Kiss Dezső* építésmérnök tervezte. (Ma a Szent Kereszt oltárnál látható.) Húsvéti szentgyónást 2300 végeztek templomunkban.

A feltámadási körmenet imádságos és bensőséges volt. A körmenet végén megtelt a nagy templom. Örven-detes volt a férfiak nagyszámú részvétele.

Húsvét után kezdte meg dr. Miklós Antal az elsőáldozók előkészítését 74-en voltak. A bér málkozókat is – 45 fő – Ő készítette elő. Az elsőáldozás után még egy hétig kaptak oktatást, amely bevezető volt a gyakorlati keresztény életbe.

Az Úrnapi körmenetet, a templom körüli utcákon tarthatták meg. Fegyelmezett, imádságos volt. 45 ministráns és 70 kisleány volt az Oltáriszentség körül, kb. 1500 vettek részt a körmeneten.

Az énekkar Zsámbékra utazott 33 fővel. Részt vettek a templom 200 éves jubileumán. Délelőtt a főpapi misén énekelt az énekkar, délután másfél óras Mária évi hangverseny adott a templomban.

Nyáron megkezdődött a templom kupoláján lévő vaslemezek újbóli festése. Ekkor kezdenek hozzá a sekrestye bútorzatának kivitelezéséhez is. A hívek adományából elkészült a templom új zászlója, melynek mindkét oldalát a Fatimai Szűzanya képe díszíti. Felirata: Fatimai Szűzanyánk könyörögj érettünk

A plébánia hivatal egyik lakója elköltözött, így újra be lehetett rendezni az irodát és nem kell az emeletre feljárni. Az ostrom idején a plébániával szembe levő Erdőbirtokosok mérnöke családjával ott kapott menedéket.

Kérik a híveket, hogy adományaikkal segítsék rendbe hozni a Szent József oltár megrongálódott szobrait. Az ostrom óta már 10 éve állnak a szobrok csonka állapotban az oltárfülkében. A hívek lelkesen karolták fel a gondolatot, és szépen gyűlik az adomány. A javítást a bicskei plébánián Karle István szobrászművész végzi (Orbán A. tanítvány).